

свобод громадян і вирішенні спорів про компетенцію суб'єктів влади : аналітич. зб. Київ, Парламентське вид-во, 2008. 96 с.

7. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р. № 2136-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19> (дата звернення: 18.10.2018).

8. Головін А. С. Права людини: інтерпретаційна діяльність Конституційного Суду України. Вид. 2-е, допов. та перероб. Київ, Логос, 2017. 399 с.

**Здобувач вищої освіти 1-го курсу 102
бпмс Навчально-наукового інституту №3
Національної академії внутрішніх справ
Марчук Вероніка Юрївна¹**

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ «ТЕОРІЇ ЕЛІТ»

У сучасній науці сутність теорії еліт зводиться до того, що народ не здатний управляти суспільством. Теорія еліт – це сукупність соціально-політичних концепцій, які стверджують, що необхідними складовими будь-якої соціальної структури є найвищі привілейовані верстви, правляча меншість, що панує над іншим населенням [1,136].

Засновниками цієї теорії були Г. Моска (1858-1941) і В. Парето (1848-1923).

В. Парето у своїх поглядах виходив з того, що світом за всіх часів правила і має правити вибрана меншість, яка наділена видатними соціальними і психологічними якостями – еліта. Для Парето еліта – це люди в будь-якій галузі діяльності, але такі, що мають найвищі індекси якості у своїй сфері.

Залежно від методів володарювання В.Парето виділив два типи еліт:

- Еліта лисиць, в якій володіє "інстинкт комбінацій": здатність лавірувати, переконувати, обманювати. Прихід цієї еліти в систему управління втілює суспільну тенденцію до зміни.

- Еліта левів. Для цього типу еліти характерна ставка на силові методи впливу і нездатність до укладання компромісів. Леви виражають консерватизм, тенденцію до стабільних форм організації суспільного життя.[2.57]

Г.Моска вводить поняття «правлячого класу» для визначення тієї групи людей, яка, володіючи певними якостями і ресурсами - високе становище у суспільстві, військова сила, священний сан, багатство, походження та інше. У своїй праці «Правлячий клас» (1939 р.) Моска визнає: суверенна влада організованої меншості над неорганізованою більшістю неминуха, а також що «представники правлячого меншості незмінно мають властивості, реальні чи удавані, глибоко шановані в тому суспільстві, де вони живуть».[2.57]

Р.Міхельс (1876 – 1936) зробив значний внесок у розвиток теорії еліти. В його роботах отримав подальший розвиток організаційний підхід, що запропонував Г.Моска, до пояснення головних важелів елітарної влади. Сама організація суспільства потребує елітарності та закономірно відтворює її, а також вивчивши внутрішнє життя німецької соціал-демократії, започаткував так званий “залізний закон олігархії” щодо політичних партій, який обґрунтовує виділення і захоплення влади правлячою верхівкою партії як незворотній процес. [2.59]

В XX ст. виявилися й інші теоретичні підходи до розуміння еліти.

Але більшість сучасних науковців віддають перевагу структурно-функціональному підходу у поясненні феномену політичної еліти. З цієї точки зору, еліта розташовується на вершині суспільної піраміди через важливість функцій управління. При цьому визнається, що фактор компетентності і професіоналізму людей, які приймають політичні рішення, мають серйозні наслідки для суспільства.

Ліберальний підхід при розгляді зв'язку еліти з пересічними громадянами виражений в різних теоріях демократичного елітизму. Сутність цього підходу виражена

¹ Науковий керівник: Мозоль Н.І.

у формулі: «еліта повинна правити, щоби влада народу вижила». Демократія розуміється як правління еліт, яке схвалюється народом. Основи подібного розуміння демократії були закладені М.Вебером ще на початку XX ст.

У другій половині XX ст. до дискусій про сутність еліт додалися дискусії про їх склад. Виділилися два підходи:

1. Концепція плюралізму еліт містить такі положення:

- Еліта неоднорідна, а складається з кількох елітарних груп. Вплив кожної з них обмежується чітко певною галуззю діяльності. Плюралізм еліт визначається різноманітністю соціальних груп: економічних, професійних, релігійних, демографічних.

- Суспільство виражене великою кількістю груп інтересів влади, кожна з яких виділяє свою власну еліту і контролює її.

- Поділ на еліту і масу носять умовний характер. Еліти "відкриті" для включення у свої ряди найбільш активних, здатних і результативних представників мас[3.364].

- Влада рјсереджена між усіма конкуруючими групами.

2. Критична (ліволіберальна) концепція еліт пов'язана з іменем Чарльза Райта Міллса. Опонуючи прибічникам плюралістичного підходу, він головною ідеєю висунув тезу про однорідність еліти. Еліта - це прошарок людей, які займають стратегічні командні посади, складається з політиків, представників бізнесу і військових. Збіг основних інтересів дозволяє їм приймати спільні рішення, що мають наслідки для народу.

Отже, теорія еліт – це сукупність концепцій, які стверджують, що необхідними складовими будь-якої соціальної структури є найвищі привілейовані верстви, правляча меншість, що панує над іншим населенням.

Практичний досвід показує що на сьогоднішній день пануюча еліта займає головні позиції в державі, і на нашу думку, кожна інтерпретація теорія еліт має право на життя, адже у кожній державі свої звичаї та традиції, менталітет, правосвідомість.

Ця концепція завжди існуватиме у суспільстві, еліта була є і буде, тому що не можливо не погодитись з В.Парето у тому, що її складають особи, які є видатними, а отже лідерами.

Список використаних джерел

1. Політологія: Навчальний посібник/Юрій М.Ф. /2006.-136с.
2. Політологія: підручник / Ю.М.Розенфельд, Л.М.Герасіна, Н.П.Осипова, М.І.Панов, О.М.Сахань, О.В.Ставицька – Харків, Право, 2001. –57-59с.
3. Скаун О. Ф. Теорія держави і права : підруч. / О. Ф. Скаун ; пер. з рос. – Х. : Консум, 2001. – 364с.

**Студентка 101 гр. ННІ № 3 Національної
академії внутрішніх справ**

Мерзескул Леся Сергіївна¹

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИЗУ СУЧАСНОГО ПРАВА

У вік сучасних технологій та наукових досліджень, право зробило великий крок уперед, більшість країн стали демократичними та прямують своїм шляхом до розвитку власної держави, тоді постає питання, чи є сьогодні взагалі криза права? У словнику української мови слово «криза» означає різку зміну звичайного стану речей; злам, загострення становища [1, с. 343]. Криза права безпосередньо впливає на політичну кризу, яка займає особливе місце в групі соціальних криз.

Нині правознавці занепокоєні становищем, що склалося й намагаються знайти вихід, звертаючись до філософії та соціології сучасного права. Дискусія про кризу

¹ Науковий керівник: Старицька О.О.